
Onderwerp	Beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2026-2035
Portefeuillehouder	De heer M.A.W. Meesters
Datum raadsvergadering	22 september 2026
Aantal bijlagen	1

Samenvatting

De gemeente Heusden beheert ruim 11.000 lichtmasten en ruim 11.600 armaturen. De openbare verlichting levert een belangrijke bijdrage aan verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid. Tegelijkertijd vraagt het areaal om verdere verduurzaming en planmatige vervanging.

Met het Beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2026-2035 wordt richting gegeven aan het beheer, onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting. In dit beleids- en beheer plan zijn ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, energiebesparing, wet- en regelgeving en de vervangingsopgave voor openbare verlichting meegenomen. Het nieuwe plan geeft richting aan het beheer, onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting in de gemeente Heusden voor de periode 2026-2035.

Met dit beleids- en beheerplan kiest de gemeente voor een veilige, duurzame en toekomstbestendige openbare verlichting. Daarbij wordt vastgehouden aan het uitgangspunt om alleen te verlichten waar dit noodzakelijk is, met aandacht voor verkeersveiligheid, sociale veiligheid, leefbaarheid, energiebesparing en bescherming van flora en fauna.

Belangrijke doelen zijn het realiseren van een compleet led areaal uiterlijk eind 2029, het behalen van de doelstelling uit het Klimaatakkoord van minimaal 50% energiebesparing in 2030 ten opzichte van 2013 en het duurzaam in stand houden van de installatie.

Voor de uitvoering van het plan zijn investeringen voorzien van circa € 3,2 miljoen in de periode 2026-2030. Daartegenover staan lagere energie- en onderhoudskosten en een verwachte jaarlijkse energiebesparing van circa € 76.500. De jaarlijkse exploitatiekosten bedragen in 2026 circa € 534.000, waarvan € 169.500 voor beheer en onderhoud. Door verduurzaming nemen deze kosten gedurende de beleidsperiode af.

Voorgesteld wordt het Beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2026-2035 vast te stellen.

Aanleiding

Het huidige beleidsplan voor openbare verlichting loopt af. Daarnaast staat de gemeente voor een opgave om verouderde armaturen en lichtmasten te vervangen, het energieverbruik verder terug te dringen en invulling te geven aan landelijke duurzaamheidsdoelen. Daarom is een nieuw Beleids- en Beheerplan Openbare verlichting opgesteld voor de periode 2026 tot en met 2030, met een financiële en beleidsmatige doorkijk naar 2035.

Feitelijke informatie

Voorgeschiedenis

De gemeente heeft in de afgelopen beleidsperiode ingezet op planmatige vervanging van openbare verlichting, de toepassing van ledverlichting en verduurzaming van het areaal. Daarbij zijn belangrijke stappen gezet, maar nog niet alle armaturen zijn voorzien van led techniek. Op dit moment bestaat 46% van de armaturen nog uit conventionele verlichting. Deze armaturen zijn verantwoordelijk voor

een groot deel van het energieverbruik. We kiezen ervoor om de uitgangspunten uit het vorige beleidsplan grotendeels voort te zetten en verder uit te bouwen.

Kaders (beleid en wettelijk)

De uitvoering van het beleid vindt plaats binnen de kaders van onder meer:

- Klimaatakkoord 2019;
- Omgevingswet;
- Elektriciteitswet;
- WIBON en CROW 500;
- CROW 400
- NEN 1010;
- NEN 3140;
- NPR 13201 Kwaliteitscriteria Openbare Verlichting;
- NSVV richtlijnen voor openbare verlichting en lichthinder.

Het beleidsplan sluit daarnaast aan op de gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, leefbaarheid en biodiversiteit.

Overige informatie

De gemeente beheert momenteel:

- 11.080 lichtmasten;
- 11.629 armaturen;
- 11.837 lampen.

Daarnaast:

- is 54% van het areaal reeds voorzien van een led of retrofit oplossing;
- beschikt 63% van de verlichting over een dimregime;
- is ten opzichte van 2013 circa 30% energiebesparing gerealiseerd.

Volgens het beleidsplan kan deze besparing oplopen tot circa 56% wanneer alle conventionele armaturen worden vervangen door dimbare ledarmaturen. Daarmee wordt voldaan aan de doelstelling uit het Klimaatakkoord.

Afweging

Openbare verlichting is essentieel voor een veilige en prettige openbare ruimte. Tegelijkertijd is terughoudendheid gewenst om onnodige lichtvervuiling, energieverbruik en beheerkosten te voorkomen. Het nieuwe beleidsplan brengt deze belangen met elkaar in balans. Het Beleids- en beheerplan Openbare verlichting zorgt voor een toekomstbestendig beheerd areaal openbare verlichting en combineert verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid met verduurzaming en kostenbeheersing.

Een belangrijk onderdeel van het plan is de versnelde vervanging van conventionele verlichting door ledverlichting. Daarmee wordt:

- invulling gegeven aan de duurzaamheidsdoelstellingen;
- het energieverbruik sterk verminderd;
- de CO₂ uitstoot teruggedrongen;
- de bedrijfszekerheid verhoogd;
- de toekomstige onderhoudslast beperkt.

Daarnaast voorziet het plan in planmatig beheer en onderhoud waardoor de kwaliteit en veiligheid van het areaal op peil blijven. Zo wordt kapitaalvernietiging voorkomen en wordt het areaal op een verantwoord kwaliteitsniveau gehouden.

Om dit te bereiken worden de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- Alléén verlichting toepassen daar waar het noodzakelijk is.
- Bij nieuwe verlichting wordt voor materiaal en verlichting de meest functionele, maar vooral ook duurzame en energiezuinige toepassing gekozen die op dat moment geschikt is.
- Vervangingen en verbeteringen planmatig en structureel uitvoeren. Daarbij wordt de verlichting per situatie en in zijn volledigheid opnieuw bekeken en, indien nodig, aangepast.
- Voldoen aan energiebesparing, vervangingen, kwaliteitsimpulsen, samenwerkingen, beleidskaders, richtlijnen, akkoorden en maatschappelijk verantwoord inkopen.
- Het nauwgezet volgen van innovaties zoals 'Smart City' en de mogelijkheid hebben om in de uitvoering innovatieve oplossingen toe te passen.

Het plan kiest voor een gebiedsgerichte aanpak. Per gebiedstype, zoals woongebieden, centrumgebieden, bedrijventerreinen en buitengebied, worden specifieke uitgangspunten gehanteerd voor het toepassen van verlichting. De afgelopen beleidsperiode heeft de gemeente al ervaren dat zo het beheer en onderhoud van de openbare verlichting efficiënter wordt ingericht. Hierdoor kan ook beter worden aangesloten bij de functie van een gebied en de aanwezige maatschappelijke belangen.

De indeling van de gemeente in gebiedscategorieën wordt in de komende beleidsperiode dan ook gehandhaafd.

Gelet op de maatschappelijke meerwaarde, de duurzaamheidsopgave, de wettelijke zorgplicht van de gemeente en de financiële voordelen op langere termijn wordt voorgesteld het Beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2026-2035 vast te stellen.

Inzet van middelen

Voor de uitvoering van het beleidsplan zijn investeringen voorzien van:

Jaar	Investering
2026	€ 500.000
2027	€ 830.000
2028	€ 830.000
2029	€ 830.000
2030	€ 228.000

In de begroting 2026 is voor de investeringsjaren 2025 en 2026 een totaal investeringsbedrag beschikbaar van € 2.725.000. Met deze middelen kunnen, indien ze gespreid worden ingezet, de investeringen in 2026, 2027 en 2028 worden opgevangen. De kapitaallasten kunnen worden afgedekt door de reeds in de begroting 2026 opgenomen stelpost. Voor 2026 en 2027 kunnen er kapitaallasten vrijvallen, respectievelijk € 69.200 en € 109.350. Voor de overige jaren worden de vervangingen meegenomen bij de integrale afweging van de voorjaarsnota (2027).

In het Beleids- en beheerplan zijn de exploitatiekosten in 2027 € 55.000 en in 2028 € 30.000 hoger dan de begroting. De exploitatiekosten nemen jaarlijks af, als gevolg van energiebesparing en lagere onderhoudskosten, waardoor de exploitatiekosten in 2029 en 2030 gelijkliggen met de bedragen die zijn opgenomen in de begroting.

Per saldo leiden bovenstaande effecten tot een voordeel voor 2026 en 2027 van respectievelijk € 69.200 en € 54.350 en een nadeel voor 2028 van € 30.000.

Risico's

Het niet uitvoeren van de vervangingsopgave leidt tot een toenemende kans op storingen, hogere exploitatiekosten, achteruitgang van de kwaliteit van de openbare ruimte, hogere aansprakelijkheidsrisico's en het niet behalen van landelijke klimaatdoelstellingen.

De prijsontwikkelingen van materialen, energie en uitvoering kunnen afwijken van de huidige ramingen.

Procedure/ vervolgstappen

Na vaststelling treedt het Beleids- en Beheerplan Openbare Verlichting 2026-2035 in werking. De investeringen worden opgenomen in de uitvoeringsplanning. De vervangingsprojecten voor masten en armaturen worden gefaseerd uitgevoerd. De voortgang van de energiebesparing en de vervangingsopgave wordt gemonitord. Uiterlijk in 2030 wordt het beleid geëvalueerd en, indien nodig, geactualiseerd.

Voorgenomen besluit

Wij stellen u voor bijgaand besluit vast te stellen.

Het college van Heusden,
de secretaris,

de burgemeester,

mr. H.J.M. Timmermans

drs. W. van Hees

Bijlage:

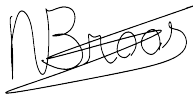
- Beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2026-2035

De raad van Heusden in zijn openbare vergadering van 22 september 2026;
gezien het voorstel van het college van 18 augustus 2026;
gelet op de beraadslaging;

b e s l u i t :

- het 'Beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2026-2035' vast te stellen;
- in te stemmen met de in het plan opgenomen beheer-, onderhouds- en vervangingsstrategie;
- de meer jaren vervangingsopgave openbare verlichting uit te voeren conform de financiële uitgangspunten van het beleids- en beheerplan;
- de financiële effecten voor 2027 en 2028 op te nemen in de begroting 2027 en de meerjarenraming;
- de elfde begrotingswijziging 2026 vast te stellen waarin de effecten voor 2026 zijn verwerkt.

de griffier,

mr. N.M.H.C. Pot-Broos

de voorzitter,

drs. W. van Hees